

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Vita S. Bonifacii, Archiepiscopi Moguntini, Germanorum Apostoli, & martyris, ex ea quæ est apud Suriu[m] fide integra. Quo tempore floruerit & martyrij palmam adeptus sit, ex actis constat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

874 VITA S. BONIFA. ARCH. MOOYN.
condidit; extructaque nomini eius Ecclesia
gloriosum certamen dignis laudibus profecu-
tus est.

C Baron. in VITA S. BONIFACII, ARCHIEPI-
not martyr scopi Moguntini, Germanorum Apostoli, & mar-
Ro & to. 9. tyris, ex ea qua est apud Suriū fide integra. Quo
anaal. tempore floruerit & martyriū palmam adeptus
sit, ex actis constat.

s. Iunij.
Anglia sã
storū viro
rum ferax-

Cum gens Anglorum sub fidei iugum bea-
tissimi Pontificis Gregorij studio missa
fuisset, & eius suffragantibus meritis, præ
multis nationibus sanctorum virorum ferax &
fertilis imprimis esse cœpisset, quorum doctri-
nis tanquàm luminibus quibusdam, hominum
pectora obræcata illustrarentur: inter illos et-
iam sanctum Bonifacium, ceu Luciferum quen-
dam cæteris syderibus illustriorem edidit. Is ve-
rò magna parentum cura educatus, magnarum
quoque virtutum, pro ætatis incremento, factus
est studiosus. Et quidem cùm adhuc puellus es-
set, si quem fortassis siue Clericum siue laicum
audisset diuini verbi notitiam adferentem, mox
quantum ea permitteret ætas, secum expendere
solebat, quidnam indè ad suos vsus & profectus
accommodare posset. Cumque eiusmodi medi-
tatione diuturna, ad superna & cælestia appe-
tenda se erigeret, patri aperuit mentem suam o-
rans vt nè deesset proposito suo. Vt verò audiuit
isthuc pater, primo quidem obstupuit: deindè
eum obiurgans, nunc minis, nunc blandimentis,
ad mundi huius curas conatus est pertrahere: &
vt animum tenerum facilius à sententia deduce-
ret, promisit se eum post obitum, omnium facul-
tatum & prædiorum suorum hæredè scripturū.
Ac

Pater eū re-
trahit à vita
monastica.

At puer sanctus iam virtute diuina plenus, quanto eum pater enixius reuocabat, ad ea quæ sunt mundi huius, tanto proposito suo tenacius inhæsit, & ad sacrarum studia literarum ardentius aspirauit. Itaque miro diuinæ moderationis iudicio factum est, vt pater, qui solus reftebat, repentino correptus morbo, à sua sententia discederet, puerumque per idoneos homines ad monasterium, quod prisco vocabulo Adescanctus dicitur, mitteret. commendans eum, s Bonifacius religioni se dat.

Volfhardo venerabili eiusdem monasterij Abbati. A quo sanè, pro monasticæ vitæ instituto, benignè susceptus, fratribusque commendatus, vniuersa religionis exercitia, quæ illa ætas admitteret, & probè inchoauit, & in dies meliùs prosecutus est. Vbi autem è puericia excessit, vique adèd in venerabilium Patrù instituta, & sacram lectione incubuit, vt momentis omnibus, sua in illo virtutes capefferent incrementa. Cùm verò in illo monasterio, propter doctorù hominum penuriam, in exhausto suo sacras Scripturas cognoscendi desiderio non posset facere satis permisso Abbatis ad monasterium quod hodiè * Nutscelle dicitur, se contulit, & beatæ memoriæ Vviberti Abbatis, qui tunc illi præerat, magisterio se subdidit. Ibi verò optata eruditione potitus, adèd cœpit haberi celebris, vt fama doctrinæ eius passim diffusa, alios etiã alliceret, vt se in eius traderet disciplinã. Cùm igitur insigni iam præditus sapientia, alios nihilominus humilitate & subiectione anteuertret: & illum alij partim sapientiæ eius opinione incitati, partim saluberrima eius doctrinã imbuti, honore ceu patrem afficerent, cunctique eum laude & prædicatione efferrerent, & singulis Ecclesiastici ordinis gradi-

Discèdi causa, aliud petit monasterium forè * Nouacella.

Fit Sacer-
dos.

gradibus dignum affirmarent tandem aetatis suae anno plus minus trigesimo, sacerdotio initiatus est. Ea vero adeptus dignitatem, qualem se exhibuerit ex operum eius testimonijs certius ac melius, quam illis verborum indicijs colligi potest.

Synodus
Anglicae,

Per id tempus, regnante in Occidentali Angliae regione Saxonum rege, nouus exitit tumultus, cuius compescendi causa, regis iussu & procerum eius consilio Synodus indicta est; ad quam cunctis confluentibus, & controuersiam nuper ortam dirimentibus, visum est sapientibus quibusdam, ut, quae illis definita essent, ad Bricthvaldi Cantuariensis Archiepiscopi notitiam perferrentur. Tum vero inter omnes Bonifacius tantae rei expediendae idoneus inuentus est.

Legatione
fungitur,

Itaque Bonifacius ea legatione sibi demandata praecclare eo munere apud Archiepiscopum functus est, & regem & omnes Dei seruos magno gaudio affectit. Ea autem re nomen eius, tam apud eos qui in clero numerantur, quam homines laicos, adeo celebre euasit, ut deinceps sapientissime rogatus sit, ut se in ipsorum Synodis praesentem exhiberet. Sed quia ab humano fastu abhorrebat plurimum, coepit tractare serio, quem admodum relictis parentibus & cognatis omnibus, ad loca remotiora Christi causa emigrare posset. Qua in cogitatione, cum diu & quidem accuratè versaretur, eam tandem supradicto Abbati aperuit; qui vehementer eum talia moliri admiratus, primò eius voluntati praecise reluctatus est; ad extremum tamen, Bonifacio constantè in proposito & precibus perseverante, assensus est; prorsus ut diuina prouidentia id agente, & sumptus ei ad iter necessarios & duos fratres cum primis fideles, quorum & corporalibus

Humanos
respuit fa-
uores,

ralibus & spiritualibus adminiculis f...
 supeditauerit. Ità ergò veriusque hominis
 solatijs instructus, prospero cursu iter ingres-
 sus est peruenitque ad locum, qui antiquitùs
 Anglo Saxonum vocabulo dicitur *Lundenwyck*:
 nec multò post abiit in Dorstet, vbi aliquam-
 diù moratus, die ac nocte debitas Deo persoluit
 laudes.

Ea tempestate inter Carolum Francorum
 Principem & Ducem egregium, Frisonumque
 Regem Rathbodum, hostilis orta dissensio, po-
 pulos verinque perturbabat, & maxima eccle-
 siarum pars, quæ in Frisia, ditioni Francorum
 subditæ fuerant, Rathbodo persequente, & Chri-
 sti seruos profligante, vastata & destructa est:
 demonumque cultus, prophanis extructis fa-
 nis, miserandum in modum instauratus. Cuius
 rei indignitate permotus vir Dei, ab illis locis
 recessit, peruenitq; Traiectum, vbi Rathbodum
 Regem, pijs monitis & precibus à tanta impie-
 tate reuocare conatus est. Deindè peragratis e-
 ius terræ locis, cum frustra se illic verbi Dei se-
 mentem facere cognosceret, vacuis spiritali fer-
 cilitate aruis relictis, ad natale solum se rece-
 pit. Interea monasterij sui pater vitæ munere
 perfunctus fuerat, cuius obitu valdè afflicti fra-
 tres, sancti viri spiritalibus colloquijs recreati
 sunt, hortatis eos vt in monastica disciplina ob-
 seruantia permanerēt, & aliquē sibi rectorē eli-
 gerēt. Illi verò vnanimiter eū precabātur, vt pa-
 tris apud ipsos vice fūgi nē recusaret. At ille al-
 tiora animo volutās, non quidē illorū preces vl-
 lo superbiæ fastu cōtempfit: sed ait se patriæ ho-
 norib⁹ & facultatib⁹ despectis, pro Christi amo-
 re & aliorum salute peregrinationes meditari.

In Frisia
 Christi Ec-
 clesie de-
 struuntur.

Abbatis fū-
 ctionem re-
 cusat.

878 VITA S. BONIFA. ARCHI. MOGVN.
Quod ut illi audierunt, summa benevolentia eius proposito assensere. Ut autem maior accederet auctoritas, loci eius antistitem Danielem adijt, ut eius benedictione & literis Romam iturus, frui mereretur.

Ea igitur benedictione fretus mox valedicens fratribus, itineri se dedit, collectisque non paucis eodem spiritu feruentibus, terrarum & maris longa spatia & ignotas vias emensus est: ac tandem Romam delatus, Apostolicæ Sedis Præsulem Gregorium II allocutus est, eique tum causam aduentus sui, tum desiderium, quo diu flagraret, exposuit. Mox Pontifex hilari vultu eum intuens, peramanter excepit, seduloque deinceps cum illo sermones conferens, per omnem Germaniam prædicandi ei munus demandavit. Igitur acceptis à venerabili Papa literis, profectus est inde ad Lōgobardorum regē Luitprandum. A quo honorificè susceptus, aliquādiu apud illum hospitio vsus est. Porro ab illo discedens, ardua & prærupta Alpium iuga transcendit, ignotosque Bajoariorum & Germaniæ fines perlustrans, in Thuringiam peruenit: accuratè explorans vbique instar apis prudentissimæ; vbi postmodum nectarea sanctæ fidei mella colligere, & comportare posset. Cumque dies aliquot in Thuringia hæreret, omnes interim illius prouinciæ principes, ad sacram fidem & religionem inuitauit; Sacerdotes quoque, quos varijs deditos flagitijs comperit, sermonibus Euangelicis, ad institutionis Canonicæ normam correxit. Audita autē Rathbodi Frisonum regis morte qui per id tēpus magnā in Christianos persecutionē exercuerat, multo affectus gaudio, in Frisiā nauigauit, ibique verbi diuini semina spargens, per-

Venit Romā cū socijs, Gregoriū II. cōmittit illi Euangelij munus per Germaniā.

Venit ad Thuringos.

Item in Frisiā.

permulto
Eodem
Traiecten
doctrinæ i
cius mirif
pud illum
lebrordus
que discip
solatium,
nixè roga
reputans,
Gregorio
tas nation
ioni eius
to Pontifi
suscipere,
set, sine m
brordus il
fecit.
Arille
que ingen
ficeret, &
dijis illustr
bus, mona
sue Cath
fectus est.
taribus vn
cessus Rom
rebus vari
conuersi r
tificem ce
dio accep
mes conue
tificis lito
summun

per multos ab errore idololatriæ retraxit.

Eodem tempore, venerabilis VVillebrordus, Traiectensis ecclesiæ Præsul, buccinam cælestis doctrinæ in Frisia inflavit, cuius studijs S. Bonifacius mirificè gratulans & adhærens, triennio apud illum suam nauavit operâ. Erat autem VVillebrordus deuectâ prorsus ætate, suggerentibusque discipulis, hunc Dei seruum, senectutis suæ solatium, ad suscipiendum Episcopi munus obnixè rogauit. At ille tanta se functione indignû reputans, respondit se euangelizandi causa à B. Gregorio Papa in Germaniam missum esse, & in eas nationes barbaras delatum, sponte se sua ditioni eius subiecisse. Itaque non licere, posthabito Pontificis mandato, aliud quoduis negocium suscipere, sed it illas regiones, ad quas missus esset, sine mora properandum. His auditis VVillebrordus illi berè precatus, abeundi potestatem fecit.

Manet apud
V Villebror-
dum.

Recusat epî
scopatum.

At ille proficiscens, venit Amanaburgû; cumque ingentem populum in Frisia Christo lucrificeret, & plurimos ardentioribus charitatis radijs illustraret, tum collectis non paucis fratribus, monasterium extruxit: atque inde in Hassiam sine Cathorum regionem, prædicandi causa profectus est. Ibi verò multa hominum millia salutaribus vndis tinxi, ac prosperos Euangelij successus Romano Pontifici nunciauit: simulque de rebus varijs, quæ ad quotidianam populi recens conuersi necessitatem pertinebant, eundem Pontificem consuluit. Literæ fuere magno cum gaudio acceptæ, & responsum ad propositas quæstiones conuenienter datum: & ipse vir sanctus Pontificis literis Roman euocatus. Mox igitur ad summum obedientiæ gradum contendens, fra-

Extruxit
Monasteriû

Multos in
Hassia ad
fidem Chri-
sti conuer-
tit.

**A Pontifice
euocatus
Romā profi-
cisitur.**

Pfalm. ros.

**Cōsecratur
à Pontifice
Episcopus.**

**Bonifacius
antè VV in-
frid' dictus.**

**Iusiorandū
Bonifacij,
nihil muta-
ta phrasi.**

trum agmine stipatus, Italiā petijt, & humiliter se suaque omnia Pontifici subiecit. Pontifex autem post multos vltro citroque sermones habitos, aperuit, quod decreuerit illum Episcopum ordinare, vt ampliori Apostolica dignitatis auctoritate suffultus, tanto apud omneseius conciones gratiores essent, quanto certius constaret, à Præsule Apostolico, ipsum vt concionetur, esse destinatum. Tum vir Dei omnia sagaciter perpendens, metuensquènè illud Propheticum in ipsum competeret, Noluit benedictionem & elongabitur ab eo, tantæ benedictionis gratiam minimè recusauit. Vt autem adfuit dies ordinationis eius, qui fuit pridie Kalendas Decēbris, id est, in sancti Andreæ Apostoli ferijs, Pontifex eum & cōsecrauit episcopum, & Bonifacium deinceps dici voluit, cū antè VV in frid' diceretur: & vt ad obedientiam sibi suisque successoribus exhibendam, omniemque sacræ fidei traditionem obseruandā, arctius eum astringeret, iuramentum ab eo exegi, & accepit: quod quidem in antiquis exemplaribus ita scriptum habetur: In nomine Domini Dei Saluatoris nostri Iesu Christi imperante Domino Leone magno Imperatore, anno septimo post consulatum eius: sed & Constantini magni Imperatoris, eius filij anno quarto indictione sexta: Promitto ego Bonifacius Dei gratia Episcopus, tibi beate Petre Apostolorum princeps vicarioque tuo beato Gregorio Papæ & successoribus eius, per Parem Filium & spiritum sanctum, Trinitatem, inseparabilem & hoc sacratissimum corpus tuum, me omnem fidem & puritatem sanctæ fidei catho-

sollicita exhibere, & in unitate eiusdem fi-
 dei, Deo operante, persistere, in quo omnis
 christianorum salus esse sine dubio compro-
 batur: nullo modo me contra unitatem com-
 munitatis & vniuersalis Ecclesie suadente quo-
 dam consentire, sed vt dixi, fidem & purita-
 tem meam atque concursum tibi & vtilitati
 tuae Ecclesie, cui a Domino Deo potestas
 regandi soluendique data est, & praedicto vi-
 cario tuo & successoribus eius per omnia exhi-
 bere. Sed & si cognouero antistites contra in-
 iurata antiqua sanctorum Patrum conuersa-
 tum eis nullam habere communionem, aut
 coniunctionem: sed magis si valero prohi-
 bere, prohibeam: Sin minus, fideliter statim
 Domino meo Apostolico renunciabo. Quod
 si quod absit, contra huius promissionis meae
 aliquid facere quolibet modo seu in-
 iuriam vel occasione tentauero, reus inueniar
 aeterno iudicio, vltionem Ananiae & Saphi-
 rae incurram, qui vobis etiam de rebus pro-
 prijs fraudem facere praesumpserunt. Hunc au-
 tem indiculum sacramenti, ego Bonifacius e-
 piscopus manu propria scripsi, at-
 que ponens supra sacratissimum corpus S. Pe-
 tri, ita, vt praescriptum est, Deo teste & iudice,
 fieri sacramentum, quod & conseruare pro-
 mitto.

Ego autem iuramento praestito, Pontifex vi-
 cissim eum quibuscunque potuit modis proue-
 here, & venerari studuit; datisque ad reges, &
 principes, atque antistites literis, eum om-
 nibus & singulis tuendum commendauit. Qua-
 rum litterarum auctoritate fretus, in Germaniam
 ad Ca-

Matth. 16

Act. 2

882 VITA S. BONIFA. ARCHI. MOGVN.
 singulis tuendum commendavit. Quarum literarum auctoritate fretus, in Germaniam ad Carolum Martellum profectus. exhibitisque Rom. Pontificis literis, se eius ditioni & patrocinio commisit, illoque annuente, ad Cathorum, quos Heflos vocant, quibus iam antè prædicare cœperat, regionem abiit. Illos autem præter spem atque opinionem, Christiana religione abiecta, in varios incidisse errores reperit. Alij enim lignis & fontibus sacrificabant; alij præstigias & incantationes sectabantur; plerique alijs nefandis sacrilegijs erant addicti; pauci verò in via veritatis quam semel didicerant, persistebant; quorum quidem consilio, arborem quandam miræ vastitatis, quam prisca voce Iouis arborem nuncupabant, in loco qui Geismere dicitur, feruis Dei ipsis assistentibus, excindere tentavit. Accurrit autem magna ethnicorum multitudo, illum tanquam hostem suum necare volentium. Sed cum arbor paulùm cæderetur, mox quasi diuinitus agitata, in quatuor partes dirupta est. Quod cernentes ethnici illi, Dominum laudantes, fidem complexi sunt. Sanctus autem Præsul, ex illa ingenti vastæ arboris mole, oratorium in beatissimi Petri Apostoli honorem construxit.

Errores Heflorum.

Arborẽ ingentem diuinitus subuertit.

Hæresis auctores in Thuringia.

Hæretici à S. Bonifacio excommunicantur.

His ita gestis, in Thuringiam profectus est, ut eius gentis principes, hæretica prauitate corruptos, ad sanitatẽ adduceret. Quidam enim pseudo-christiani, Dorthuvinus, Bertherus, Banbertus & Humedus apud eos hospitio recepti, hæreseos illis auctores fuere. Cumque illi ipsi impuri scortatores & adulteri viro Dei certamẽ excitassent, ab illo egregiè confurati, dignam suæ vesania mercedem retulere, excommunicati, & expulsi ab ecclesia. Maabat interim longè lateque fa-

de fama prædicationis eius. & credentium numero magna fiebant accessiones, templa instabantur, monasteria construebantur; in quibus quod in Ordo ff, in honorem S. Michaelis Archangeli conditum est, facile primas tenet. Omnes enim qui se Deo ibidem consecrabant, Apoblico more vsuentes, iustis laboribus, quæ ad eum vestitumque necessaria sunt sibi comparabant. Qua autem de causa illud Archangelo missimum dedicatum fuerit, non erit abs re explicare.

Cum vir Dei in Thuringia prædicando Evangelio incumberet, & nocte quadã apud Oraham in fixis tentorijs permaneret, lux cælitus diffusæ, totum illum locum mirabiliter illustravit: que in ipsa luce S. Michael Archangelus apparuit, eum in Domino confortavit. Mane vir Dei, delibutus consolatione, Missarum solenniter celebravit, ac deinde prædium sibi paravit. Dicente autem ministro deesse cibum, pro velceretur, ille respondit: Itanè qui tot hominum millia in deserto annis quadraginta paravit manna, mihi indigno seruulo suo, non potest panis diei alimoniam suppeditare; His dictis iussit apponi mensam. Interea avis quædam, piscem ferens aduolavit; eumque antè mensam deposuit. Tum verò sanctus Præsul gratias Deo agens, piscem illum ocysus per ministros præparatum sumpsit, & reliquias in flumen projici iussit. Inde cceptum carpens iter, Thuringiamque peragrans, loci illius, vbi ea visio ipsi fuit oblata, locum inquisiuit; compertoque eum Hugonem senioris esse, eum sibi donari petijt; Annuit Hugo Primusque apud Thuringos, hæreditatem suam, venerando Præsuli tradidit; post eum Altboltus,

S. Michael
ei apparet.

Nota rem
miram.

**Ecclesiam
construit,**

boltus, pluresque alij prædia loco illi vicina, donarunt: quibus adeptis, sanctus Bonifacius templum extruxit.

**Gregorius
Tertius luc
cedit Gre
gorio Secū
do.**

Postquam verò multa hominum millia, tam per se quam per suos conterraneos, quos ad societatem tam præclari facinoris euocauerat, ad Christi religionem traduxisset, defuncto Gregorio Secundo, Sedis Apostolicæ Pontifice, tertioque Gregorio eandem Sedem obtinente, Romam legatos misit, qui cum nouo Pontifice, prioris amicitiaæ fœdera renouarent, & pristinam beneuolentiam atque humanitatem eius, erga ipsum expeterēt. Pontifex auditis legatis, omnia amicitiaæ & beneuolentiaæ officia pollicitus est, maioraque quam expetita fuerant præstitit. Quibus mirificè gauisus Bonifacius, Deo laudes gratesque agens, mox duas ecclesias construxit; alteram quidem in Fritisar; quam Apostolorum Principi Petro dedicauit; alteram verò Amanaburgi, in honorem S. Michaelis Archangeli consecrauit; duo quoque monasteria, duabus adiunxit ecclesijs, non minima illic adunata Deo seruiuentium cōgregatione: ubi etiam hæcenus, laudis & cultus diuini officia peraguntur.

**Item alias
duas, & mo
nasteria duo
fundat.**

His ita confectis, S. Bonifacius Baioariorum regiones, quibus per id tempus dominabatur Hughebertus Dux, inuisit, prædicationisque munus apud illos studiosissimè exercens, Ermvolfum, hæreticum pestilentem, magno diuinæ æmulationis seruore incensus, ex Canonum præscripto damnauit, & ab Ecclesia eiecit; ac deinde ad suæ diocesis homines reuersus, omnia circuibat, instaurans ea, quæ ecclesiarum cura potestere videbatur. Eodem tēpore multa Francorū, Baioariorum & Britannorum stipatus caterua,

**Ermvol
fus hæreti
cus, damna
tur a S. Bo
nifacio.**

Romam

romam profectus est, vt noui Pontificis conspe-
 ctu fruere- tur; à quo per amanter acceptus. & mu-
 neribus ac Sanctorum reliquijs honorificè do-
 ctus est. Ea tempestate cum Carolus Dux in-
 dyrus, vitæ suæ cursum exegisset, & filij eius Ca-
 rolomannus & Pipinus ei in imperio successis-
 sent, cum ad nutum Carolomanni, qui erat ma-
 ior natu, omnia paterni regni iura disponderetur,
 Bonifacius eum accessit, modisque omnibus
 contigit, vt Christianæ religionis cultum, quem pa-
 tris eius animo promptissimo inchoauerat & e-
 terauerat, ipse quoque, pro Dei amore & regni sui
 stabilitamento, atque pro omnium sibi subiecto-
 rum salute, eadem beneuolentia prosequeretur. Qui-
 bus ille verbis haud aliter atque diuino oracu-
 lo permotus, omnes suæ ditionis homines, tum
 clericos tum laicos, qui à Christiana religione
 abesserant ad viam iustitiæ reuocare studuit, &
 sancta monasteria multis beneficijs auxit: nihil
 que non fecit, vt instituta religionis pietas, per
 Bonifaciū ad perfectionem duceretur. Cū itaque
 Carolomanno auctore & protectore, multi non so-
 lum clerici quilibet, heretica prauitate infecti, sed
 etiam episcopi capitaliū criminum maculis infam-
 es, extra Ecclesiæ communionem pellerentur:
 tum etiam Geruilio Moguntinæ Sedis Antistes,
 dignitatis munere defunctus est; quod qua-
 si non acciderit, operæ precium est cōmemorare.
 Ea tempestate Saxonibus Thuringiam vastan-
 tibus, eius provinciæ homines Carolomanni
 auxilium implorabant. Ille mox coacto exercitu
 (cui Geroldum Moguntinum Episcopū, Gerui-
 lionis patrem præfecit) firma periclitantibus
 subsidia misit. vt verò pugna commissa est, in
 campo consuetu, Geroldus cum alijs quibusdam
 primis

Iterum Ro-
 mam profi-
 ciscitur

Adit Care-
 lomannum.

Geruilio
 Moguntin^o
 Episcopus.

primæ nobilitatis viris occubuit. Geruilio verò filius eius, qui tum adhuc laicus in aula degebat, in clerum asciscitur, leniendique doloris causa quem ex patris morte conceperat, eidem in Moguntino pontificatu subrogatur. Non diu post Carolomannus militem contra Saxones ducturus, Geruilionem secum sumpsit. Exercitu autem utroque, vltra citraque ripam fluminis Visurgis consistente, Geruilio quendam ex suis ad hostium castra transmisit, ut interfectorem patris eius inquireret, eumque benignè ad colloquium inuitaret. Abiit famulus, inuentoque patrati facinoris auctore, Dominum suum certiolem facit eum, qui cum sermonem miscere cupiat, adesse. Tum Geruilio adventu eius denunciato, ad necem paternam vlciscendam obuiam procelfit, hominèque, simulata humanitatis specie excipiens, post pauca admodum verba vltra citraque habita, educto clam pugione, quem ad illum usum abderat, confodit: qui mox ex equo corruens, in ipso flumine exspirauit. Repentè autem comperta cede, sublato clamore, vtrinque ad arma concursus, & atrox sanè prælium commissum est: in quo Carolomannus, victis Saxonibus, præclarâ victoriam obtinuit. Porro Geruilio quanquam eo facto nullum non modò homicidij crimen, sed laudem potius sibi peperisset, tamen quia humano se sanguine cruentauerat, functionibus sacris renunciare debuit. Quod quidem fecit minimè inuitus, sed libens episcopali se munere abdicauit; cui protinùs à Carolomanno & Pipino, S. Bonifacius substitutus est; atque ut eius dignitas foret eminentior, Moguntinam ecclesiam, quæ tum alteri subiecta erat, in totius Germaniæ ecclesiarum metropolim, summa Romani Pontificis

Geruilio in
terfectore
patris sui
occidit.

S. Bonifacius
fit Archiepi-
scopus Mo-
guntinus.

ificis volu
Ea verò
igili cura
diuinaque
re, & eccl
ere. Nam
ros antif
betensis, &
gorium T
& Lullum
substituit
humanita
prosecutu
potest. H
num pate
Christo ge
mò fortite
gando, sa
tanta suos
incenso ac
datione,
eret.
Præcla
& comm
temque R
uinciam
præcipua
stitueret.
riburg te
citur, or
sua aucto
stantini x
firudine
se appell
disciplin

fificis voluntate, prouexerunt.

Ea verò fretus auctoritate S. Bonifacius, coepit vigili cura, pestifera Sathanæ zizania extirpare, diuinaque in cordibus hominum sementa iacere, & ecclesijs suis solertissimos pastores præfere. Nam præter multos, iam antè ab ipso institutos antistites, in quibus fuere Villiboldus Ethenensis, & Burchardus Herpipoletensis. etiã Gregorium Traiectensi vrbi ordinauit episcopum, & Lullum, sibi adhuc viuenti, in Sede Moguntina substituit. Denique quanta cura, beneuolentia, humanitate suos, quos in Christo genuit, filios, persecutus fuerit, nulla vis orationis explicare potest. Hinc non immeritò Germanorum omnium pater dici meruit, quos tantis laboribus Christo genuit, exemplo confirmauit, ac postremò fortiter viriliterque, pro eorum salute pugnando, sanguinem fudit. Nec mirum sanè, quòd tanta suos charitate complecteretur, qui Deum incenso adedò amore colebat, vt in illius recordatione, & quasi amplexu, assiduo conquiesceret.

Præclarè hoc ad commissi sibi gregis salutem & commodum, atque ad splendorem dignitatemque Romanæ Ecclesiæ excogitauit, vt prouinciam in tres parœchias partiretur: tresque præcipuas, in Germania, Sedes Episcopales constitueret. Vnam in Wirzburg, alteram in Bamberg, tertiam verò, in loco qui Erphesfurt dicitur, ordinauit: quas deindè Zacharias Papa sua auctoritate confirmauit, anno Imperij Constantini xxiiij. Monasterium quoque, in vasta solitudine construxit, quod à Fulda fluuio, Fuldense appellatum est: atque in eo viros seuerioris disciplinæ amantes, sub Benedicti regulâ militantes;

Episcopi à Bonifacio ordinati.

S. Bonifacii Germanorum Apostolus.

Episcopatus tres à S. Bonifacio instituti.

Item Fuldense monasterium.

Sturmis pri-
mus Abbas
Fuldensis.

Carolomā-
nus fit mo-
nachus.

Vltio diui-
na in peri-
105.

rantes, constituit, cui Sturmis Abbas primò præ-
fectus est, qui ex eiusdem S. Bonifacij cōsilio, tot
tantisque locum illum virtutibus adornauit, vt
cūm alij permulti, splendore earum mirificè il-
lustrarentur: tum ipse etiam Carolomannus, re-
lictis omnibus mūdi huius opibus & honoribus
(rarum profectò virtutis exemplum) ad Calsoni
montem, vbi tunc arctissima monastica vitæ dis-
ciplina vigeat, profectus sit: ibidemque in san-
ctissimā monachorum societate sese receperit.

Per idem tempus clericus quidam inculparæ
vitæ, Adalgerus nomine, S. Bonifacio adhaesit, ei-
que fidelem in omnibus operam præstitit. Non
diū post, is idem morbo graui correptus, cūm se
in extremis positum sentiret, prædia omnia, quæ
ex paterna hereditate, ad ipsum deuoluta erant,
S. Martino tradidit. Eo verò defuncto, fratres e-
ius Aspertus & Trutmundus omnia, quæ testamē-
to legauerat, sibi vendicauerunt: & iuramento affir-
mâcunt, eam extremam fratris voluntatem fuisse,
vt exclusis ceteris omnibus, soli ipsi ex asse he-
redes essent. Et iuramento Episcopus cūm inter-
esset, dixit: inultum id non abiturum. Illi cūm
nefario iuramento parta hereditate exultarent,
propheticum sanctissimi Antistitis spiritum a-
beuntē parui fecerunt: sed mox diuina eos vin-
dicta subsequente, didicerunt magno suo malo,
quam seuerus ultor eiusmodi scelerum Deus es-
set. Nam paulò post Asperto ad mensam sedenti,
cūm nuntiatum esset, insolitæ magnitudinis vr-
sum in agris discurrere, ille ascenso equo, non
expectatus socijs, cum venabulo coepit vrsum
persequi. Sed ex equo delapsus, membris omni-
bus contractis perijt, ita vt serui ad illum pro-
perantes iam extinctum inuenirent. Id vbi Tru-
tmundus

mundus
nam in
que per
tini rest
inter à
Gallia
fructum
redire,
errores
duceret
gè abera
plicijs, i
riculo se
Lullum
rum suo
delectis
nem per
ritu, cin
rum ac
multas
pietatis
omni in
longè la
borum
delem h
nectutis
pum in
Vvalter
dem dia
nem, pra
Cūm
rissent,
Bonifac
tentoria
ticipatos

mundus audiuit, cernens sanctissimi viri vaticiniam in fratre completum, valde pertinuit; moxque per nefas ablata prædia, ad altare sancti Martini restituit.

Inter hæc vir Dei, cum sparsa inter Germaniæ & Galliæ fines, diuini verbi semina, vberem satis fructum producere cerneret, statuit ad Frisones redire, ut quos, fallente diabolo ad Ethnicismi errores relapsos didicerat, ad viam veritatis reduceret: vel certè, vitâ quæ à termino suo nõ longe aberat pro Christi causa, cum cruciatu & supplicijs, ibidem finiret. Antè verò quàm se tam periculoso itineri committeret, proprijs ouibus, Lullum fidißimum prædicationum & laborum suorum comitem, præfecit: lætusque, cum delectis ad illud iter socijs, ad Frisonum regionem peruenit. Ibi tum, nouo quasi afflatus spiritu, circumquaque progrediens, multa virorum ac mulierum millia Christo lucratus est, multas ecclesias extruxit, & collapsa ubique pietatis fundamenta ira erexit; ut profligata omni impietate, mirabilis virtutum splendor longè lateque manaret. Inter alios autem laborum suorum socios, Eobanum inprimis fidelem habebat, quem etiam, ut labantibus se neçtutis viribus subueniret, Traiecti Episcopum instituit: reliquos verò VVintrugium, VValterum, & Adalherum presbiteros, & totidem diaconos, Striebaldum, Harmütum, & Bosonem, præclaros martyrij sui comites habuit.

Cum enim per latas Frisonum terras discurrissent, & ad Bortnam fluuium peruenissent, S. Bonifacius tolis comitibus stipatus, iussit ibi tentoria figi: ut ibidem, lustralibus nuper aquis baptizatos, vñctionis gratia, ad spiritualem pugnam

Redit in Frisiam S. Bonifacius.

Multos conuertit in Frisia.

Eobanum, Traiecti Episcopum ordinat.

Bortna fluuius.

gnam confirmaret, iamque instabat dies, eidem confirmationi destinatus; cum ecce ingens neophytorum turba, ex filijs in lictores mutati, ad spiritalia castra, cum horrendo armorum strepitu aduolârunt. Id cernentes famuli, sumptis armis, contra illam furentis populi multitudinem, sanctos tueri nitēbantur. At Bonifacius, audito tumultuantis turbæ impetu, primò quidem ad spiritalis præsidij asyllum confugit: arreptisque Sanctorum reliquijs, quas secum circumferre solitus erat, è tentorio processit, famulosque ad resistendum paratos, mira orationis lenitate compefcuit, dicens; Fratres charissimi, si qua vobis cura diuini amoris, si qua apud vomearum admonitionum residet memoria, hac horaiam declarate. Iamdiu optatus adest dies, iam tempus illud aduenit, quo de laboriosa seculi huius ærumna, ad æternæ beatitudinis gaudia inuitamur. Cur ergò tantam gratiam, tantam gloriâ à nobis excludere vultis? Nolite, obsecro, diuina inuictarum mentium prælia, in hoc temporis puncto amittere, nolite improbis gentiliu blandimentis eneruari: sed hoc præsentissimum mortis discrimen, quod nobis impendet, pro illius amore, qui nostra causa passus est, constanter & viriliter perferre, ut cum illo, æternum gaudere possitis.

S. Bonifacii
oratio ad
socios, in
te martyrio

Trucidatur
cum socijs
vir sanctus.

Necdum sanctus Antistes, huius salutiferæ exhortationis verba absoluerat, cum ecce furens illa paganorum turba, cum gladijs, & omnis generis infesta armatura, in eos irruit, cruentisque manibus, barbara quadam feritate trucidat. Inde ad tentoria eorum properantes, in libros & sacrarum capsulas reliquiarum inuolant, arbitantes se magnos in eis argenti & auri thesau-

vos reperturos . Mox ad naues digressi, parum quod ibi vini repperunt, hilari inter se com-
 poratione absumperunt . Postea tractarunt de
 diuidendo inter ipsos thesauro: quem se inue-
 nisse falso existimabant . Cumque longa disce-
 patione, nihil inter se, pacifice constituere pos-
 sent, repente inter eos immanis exitit discor-
 dia, quæ eo usque processit, vt eodem furore, eâ-
 dem vefania, iisdemque armis, quibus sanctos
 Martyres, suæ salutis ministros iugularant, mu-
 tuo se conficerent . Ea cæde peracta, qui ex ijs su-
 pererant, iterum spe pecuniarum incitati, ad the-
 sas illas properant: ijsque confractis, pro auro
 & argento codices & diuinæ doctrinæ chartas
 inueniunt . Tum furore & amentia perciti, co-
 dices illos per campi planitiem abiecerunt:
 frustrati que sua spe carnifices, domum tristes
 abierunt . Vbi autem vicini Christiani eam san-
 ctorum necem percepere, terras latronum illo-
 rum, armata manu, inuaserunt: & tanti sceleris
 conscientia pressos trucidarunt .

Non diu post Traiectensis ecclesiæ Clerici,
 corpus viri sanctissimi Traiectum, multa cum
 veneratione deportarunt, & in monumentum
 tanto Pontifice dignum, intulerunt . Id postquam
 rescivit S. Lullus, conuocatis permultis, tam
 clericis quàm laicis, eis antistitis necem exposuit:
 hortatusque est omnes, vt sacrum eius corpus, à
 Traiectensibus repeterent . Illi sese promptissi-
 mos certatim obtulerunt, & partim nauibus,
 partim equis subuecti, Traiectum propera-
 runt . At Traiectenses cognito illorum aduentu, sese
 ad resistendum compararunt; cumque de sacro
 pignore vtrinque contentio oborta esset, cam-
 pana ecclesiæ, nullo mouente, insonuit . Quod

sepelitur
 Traiecti.

892 VITA S. BONIF ARCHI. MOGVN.
audientes incolæ, qui se ad pugnam parauerant,
nutu diuino perterriti, sancti viri corpus peten-
tibus reddendum censuerunt. Atque irâ vene-
rabiles legati, sacrum corpus honorificè, & sine
remigantium labore tricesimo ab obitu eius die
Moguntiam attulerunt. Quo accepto pignore,
Moguntinenses incredibili perfulsi gaudio, exul-
târunt: atque vñ eo in loco, vbi episcopum egerat
concederetur, à Lullo postu-ârunt. Et quidem vs-
que ad eò omnium sententia præualebat, vt pro-
pmodum etiam ipse Lullus consentire videretur.
Sed cuidam venerabili Diacono Oberto,
Sancto Bonifacius per visum apparens, manda-
uit, vt corpus ad monasterium suum in quo vi-
uens adhuc sepulchrum delegerat, sine vlla hæ-
sitatione transferretur. Multis autem huic visi-
oni fidem derogantibus, Sanctus Lullus voluit,
Obertum ad sanctorum reliquias iurare, se nõ
nisi vera loqui: Quod cum ille incunctanter fe-
cisset, omnes mox in eam iuere sententiã, sacrũ-
que corpus hymnis & canticis & psalmodia, ad
monasterium profecuti sunt. Ad eius autem tu-
mulum, multa congrua fide petentibus, vtriusq;
hominis cõtingũt beneficia. Vixit in episcopatu
annos triginta sex, menses 6. & dies totidẽ. Passus
verò est cum socijs, anno peregrinationis suæ,
quadragesimo; Incarnationis autem Domini-
cæ septingentesimo quinquagesimo quar-
to, regnante eodem Domino, cui laus
est & gloria in omni seculo-
rum æternitate.

Amen.

VITA

Corpus S.
Bonifacij
deportatur
Moguntiam.

S. Bonifaci-
us. Fuldam
transfertur.